

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja az
Országos Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 24 fillér.
Előfizetési ár: évenként 6 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

III. évfolyam

POZSONY, 1918. ÁPRILIS 15.

8. szám.

Hadbavonultak hozzátartozóinak segélyezése.

Irta PETRI PÁL, min. oszt. tanácsos.

A hadbavonultak családjainak segélyezését az 1882. XI. t.-c. szabályozta. Ezen törvény rendelkezései azonban már az 1909. és 1913. évi részleges mozgósításkor is meg nem felelőknek bizonyultak.

Ezért itt a kormány a háború kezdetén, 1914-ben közbelepett és a segélyezésre szorult családoknak összeírását, amelyet az idézett törvény szerint a belügyminiszteriumnak kellett volna végrehajtani, — a községi előljárókra, a segélyekre jogosultak elbírálását pedig, amelyet a honvédelmi miniszteriumnak kellett volna gyakorolni — a járási főszolgabírákra, a segélyek összegének kiszámítását és azoknak kimutatását pedig, — ami a pénzügyminiszterium hatáskörébe tartozott volna, — a pénzügyigazgatóságokra ruházta át. (1914. évi XLV. t.-c., 1914. évi 100.000 P. M. utasítás.) Ez alkalommal jelentékeny tágítás történt a segélyezésben részesíthető családok körén, amennyiben a segélyezés körébe bevonattak a bevonultnak házasságon kívül született gyermekei, valamint az állami gyermekvédelem által a bevonultnak családja körében elhelyezett gyermekek stb. is. Még tovább ment az 1914. évi 130.000 P. M. számú rendelet, amely a segélyezés mérvét illetőleg is több liberális rendelkezést léptetett életbe. A megélhetési viszonyok az 1915. évnek második felétől mind nehezebbé és nehezebbé válván, mindig több és több oldalról hangzott fel az a kívánság, hogy főleg a több gyermekes családokat nagyobb mérvű segélyezésben részesítse az állam. Ezt az óhajtatást teljesítendő, az 1916. évi 138.000. számú pénzügyminiszteri rendelet egyrészt kimondotta, hogy a családok segélyét a hadbavonult tényleges napi kereseténél magasabb összegben is meg lehet állapítani, másrészt pedig megengedte, hogy a nyolc éven alóli gyermekek is ne csak fél, hanem teljes összegű segélyben részesíthetők. A háború eddigi három évének tapasztalata szerint mindez nem elég, hanem a segélyeket általában fel kell emelni s a hadisegélyezést a községi előljáróságok kezeiből ki kell venni és bizottságokra kell bízni. Ez az új hadisegély-utasítással meg is történt.

Eltekintve attól, hogy hadisegélyrendeletek nem biztosítottak és biztosítanak megfelelő támogatást a hadbavonult családja részére, mindig voltak és lesznek olyan speciális esetek és különös körülmények, melyek a többé-kevésbé merev szabályok szerint eljáró állami segélyezési akciói kéllően sohasem alkalmazkodhatnak.

A segélyezettek ezen kategóriájának támogatására alakult mindjárt a háború kezdetén az Országos Hadsegélyző Bizottság, amely azok ügyeivel óhajtott foglalkozni, kiknél a nyújtott hadisegélyek teljesen elégteleneknek látszottak, minthogy velük szemben jobb szociális pozíciójuk következtében (ügyvédek, orvosok, keres-

kedők, díjnokok, nyugdíjasok) a társadalom nagyobb igényeket támasztott, s azoknak ügyét karolta fel, akik a törvényes határozományokhoz igazodó állami segély-akcióba nem voltak bevonhatók. Az Országos Hadsegélyző Bizottság ezen feladatának egyes testületekhez, mint az ipari és kereskedelmi kamarák, ügyvédi kamara, orvosegyesület, azután a törvényhatóságokhoz eljuttatott segélyekkel igyekezett megfelelni. Másik feladata a bizottságnak az volt, hogy a háború következtében egyes különösen szenvedett országrészek helyreállítását elősegítse. Ilyen akciói voltak pl. az orosz betörés következtében a felvidéken feldúlt falvak, továbbá a román betörés s a szerb betörés következtében elpusztított falvak és városok helyreállításának előmozdítása, általában ezen a helyeken kárt szenvedett lakosság támogatása, szegények ruházattal való ellátása stb. A bizottság fennállása alatt az orosz és szerb betörés folytán súlyosan érintett felvidék, illetve Dél-Magyarország támogatására 10,671.000 koronát (s 3.400.000 korona kamatmentes kölcsönt) folyósított, Erdély rekonstrukciójára 14 millió koronát adott, más hadsegélyezési célokra Budapesten 17,000.000 koronát, vidéken pedig 14 millió koronát fordított.

A Hadsegélyző Bizottságnak minden törvényhatóságban végrehajtó szerve volt: központi bizottságok néven, a községekben pedig helyi bizottságokat alakított. A Hadsegélyző Bizottság ezen szervek útján egyrészt az állami segélyezési akció gyors lebonyolítására ügyelt fel és az állami segélyekre vonatkozó panaszok ügyében eljár, másrészt a segélyekre törvény szerint jogosultsággal nem bíróknak társadalmi úton segélyben való részesítését intézte. A segélyezésre szükséges anyagi eszközöket a Bizottság és helyi szervei egyrészt gyűjtés útján igyekeztek előteremteni, másrészt pedig az 1914. XLVI. t.-c. alapján a 20.000 koronán felüli jövedelem megadóztatásából befolyó jövedelem hadsegélyezési célokra ezen Bizottságnak engedtetvén át, ezen állami eredetű fedezetet is felhasználta céljaira. A gyűjtési akció nemcsak a hadbavonultak segélyezésére irányult gyűjtésekre szorítkozott, hanem a háború legsúlyosabban érintett áldozataira, a rokkantakra, özvegyekre és árvákra is kiterjedt; így a Hadsegélyző Bizottság a vakok részére tekintélyes alapot gyűjtött össze, az árvák részére még ennél is nagyobb összegű társadalmi hozzájárulást biztosított. Egyes különleges gyűjtések, mint amilyen pl. a „Fémet a hadseregnek” című volt, — eredményét szintén a rokkantak és hadiárvák javára fordította. A gyűjtési akció jelentősége azonban mindinkább alább szállott, amennyiben egyrészt a háború hosszú tartama következtében a társadalom áldozatkészsége némi csökkenést mutatott, másrészt pedig a jövedelmi adó által nyújtott körülbelül évi 24 millió korona összegű állami hozzájárulással

szemben, a társadalom útján összegyűjtött fedezete aránylag csekélynek volt mondható. Így azután a Hadsegélyző Bizottság gyűjtési tevékenysége jóformán megszűnt és működésének jó részét a jövedelmi adó felhasználása képezte. Ezen állami fedezetből származó összegek szétosztására az Országos Hadigondozó Hivatal, mint állami intézmény megfelelőbbnek látszott. Továbbá az idők folyamán mindinkább kidomborodott a szüksége annak is, hogy a fentebb felsorolt hadsegélyezési funkciók, mint a hadigondozás egyik ága, az Országos Hadigondozó Hivatal többi akcióival egységesen intéztessenek. Ezért tehát 1917. évi október hó 11. én 6124./res. szám alatt kelt iratával a m. kir. miniszterelnök a Hadsegélyző Bizottságot az Országos Hadigondozó Hivatalba olvasztotta be.

Amint e Bizottság teendőit az Országos Hadigondozó Hivatal átvette, a Hivatal elnöke, gróf Teleki Pál, úgy intézkedett, hogy a kiosztott segélyek felhasználása még az eddiginél is szigorúbban ellenőriztessék, tehát a támogatásban részesített egyesületek és más testületek működése felülvizgáltassék, azután ily irányban megjelentető vizsgálat alapján a Hivatal a rendelkezésre álló összegek szétosztását illetőleg megálapított kulcsot revideálja.

Gyakorlati fajegészségügyi intézkedések.

Irta Hoffmann Géza.

A fajegészségtan azokat a körülményeket vizsgálja, amelyek a fajnak, a nép nemzedékről-nemzedékre továbbélő törzsének lehető legjobb fejlődését biztosítják. A leszárt tapasztalatok gyakorlati alkalmazása a fajegészségügy tárgya, vagy — főképen gazdasági szempontból — a népesedéspolitikai. Nagyjában megkülönböztetünk alkotó (pozitív) fajegészségügyet, melynek célja az értékes népelem gyarapítása, és nemleges (negatív) fajegészségügyet, melynek célja a satnyák visszaszorítása. Az alkotó törekvések sokkalta fontosabbak a nemlegeseknél. Azon fordul meg minden, vajjon az értékes emberek kellő számban megszületnek-e. A javaslatok tetemes része még nem ért meg a megvalósításra, hanem inkább csak a jövő intézkedéseinek irányát szabja meg. A főszempontok egyike, hogy az emberek eltérő minőségét a lehetőség szerint figyelembe kell venni.

A. Alkotó (pozitív) fajegészségügyi és népesedéspolitikai. Embertenyésztésnek lehet nevezni azokat a javaslatokat és intézményeket, melyek a szaporodásra és átöröklésre közvetlenül hatnak. Ilyen elsősorban a házasság intézménye, melynek minden komolyság híján javasolt átalakítása a szabadszerelm, vagy többnejűség irányában egyéb fajrontó következményektől eltekintve az egyneű családban csirázó fajfenntartó erkölctől fosztaná meg népünket. Feladatunk tehát az egyneű

tűntet keltettek kiváló precíz és szép kivite-
lűkkel. Ezek: 1 drb. munkaszerszámtáska, 1
drb. kötőfék, 1 kumetvankos, 1 drb. heveder-
vankossal, 1 lovaglókatár, 1 pár homlokszíj
és 1 kutyanyakravató voltak.

A tanmühelynek fennállása óta 51 beutalt
rokkant nőt és pedig 11 mint bizonyítványt
nyert, 4 mert tanulás alól időközben felmentést
nyert, 4 mert megtagadta a tanulást, a többi,
mert egészségét a tanulás befejezése előtt vissza-
nyerte. A jelenleg járó 21 közül 4 rokkant
már bizonyítványát, megszerezte műhelyünkben,
de azért tovább járnak még egyelőre. — Pol-
gári foglalkozásra nézve az 51 tanuló közül
rokkantsága előtt is csak 1 volt szíjgyártó (az
is megtagadta a tanulást); 42 volt földműves,
2 gyári és vasuti munkás, 2 napszámos, 1
molnár, 1 szobafestő, 1 mészáros, 1 szíjgyártó.

Név szerint bizonyítványt
nyertek (15) és jelenleg már mint önálló
mesterek dolgoznak: Tehlarik István,
Müllner Gottlieb, Ágoston József, Link János,
Vince János, Maczanek Rezső. Bizonyítványt
nyertek és mint segéd munkások dolgoznak Kasznár
József, Lenzser Viktor, Szaszko István, Homolka
Ferenc, Opris György, Bucsecs István, Polgár
István, Lendvai István, Czirege János, mester-
ségük folytathatását bebizonyította: Téringér
Lajos.

Ezek közül senki sem volt polgári foglal-
kozására nézve szíjgyártó.

Felmentést nyertek: Juranez J.,
Moczáry K., Krutz J., Németh S. — A tanulást
megtagadták: Lácay J., Szrucsik E.,
Pápp L., Gegő M. Tanulás befejezése
nélkül el lettek bocsájtva: Vavró J.,
Blahó F., Kálmán J., Kraft M., Frúhwirth J.,
Vizi J., Moczura M., Farkas F., Kuszi J.,
Mihalik J., Jelenleg tanulnak: Brunza M., Brusz
M., Lendvai J., Gulyás M., Döme J., Matejcsik
J., Kása F., Pallag M., Soki L., Gynris J.,
Karlovits L., Szomora J., Kálmán J., Horváth
J., Filipp A., Kopések J. és a 4 bizonyítványt
nyert.

Kiváló szorgalmukkal és előmenetelükkel
dícséretet s jutalmat nyertek: Teh-
larik, Kasznár, Müllner, Opris, Vince, Polgár,
Maczanek, Matejcsik, Soki, Karlovits.

A szíjgyártó tanmühelyi oktatás eleinte
Párisban a pozsonyi mester saját műhelyében
folyt. Elsők egyike volt, a kik önzetlenül vál-
lalták a rokkantak oktatását, ma is önzetlenül
végzi ebbeli fáradozását. — Becsületes, szor-
galmas, munkás élete szintén szolgáljon okulásul
rokkantjainknak. Az ő szigoros erélyessége ha
nem is volt mindig rokkantjaink kedvére, de a
komolyan dolgozók hálával fogják említeni
mesterüket, a ki 1888-ban szabadult fel, 1890-től
Wienben Müller Henrik udv. szíjgyártónál
dolgozott, majd Münchenben dolgozott 2 évig
a Kgl. Bay. Direkt. der Artillerie Werkstaten
— Firma G., Schröter und F. Beyer. 1898-ban
önállította magát 1900-ban a párisi kiállításra
is kiküldte a pozsonyi keresk. és iparkamara.
— 1899. a pozsonyi iparkiallításán nagy-
ezüstérmét nyert. — 1902-ben a pozsonyi
gazdasági orsz. szövetség kiállításán a r a n y
éremmel és 1912-ben a londoni iparkiallításán
is a r a n y éremmel lett kitüntetve.

Nehéz munkája megosztására egy pár hete
nyert a tanmühely 2 katonai vezérnyeltes és
pedig Kreutz pápai, szíjgyártómester, az
egyik, a ki 4 1/2 évig dolgozott Wienben Kukla
Aatálnál, 4 1/4 évig Budapesten Glaz, Harisch,
Weigl kiváló mesterek műhelyeiben, 2 évig
Marosvásárhelyt, Nörl, Simonnál, 1 1/2 évig
Néhman Gábornál Pápan, a ki tulajdonképen
tanító mestere is volt. — Kreutz 1896-ban az
orsz. kiállításán első díjat nyert.

Hirek.

A német sebesülési jelvények. A német
császár kabinetiroda a hadügyminiszteriummal
együttműködve új jelvényt alapított mindazok szá-
mára, akik a német hadsereg kötelékében a haza
védelmében megsebesültek. Ez a jelvény vasból
való és babérkoszorúval kerített mezőben egy éro-
sított ábrázol két keresztezett karddal. A
jelvény színe:

egy- és kétszeres sebesülés esetében: fekete
három- és négyszeres sebesülésnél: fehér

öt- és többszörös sebesülésnél: sárga. Maga-
sabb jelvény adományozásánál az alacsonyabb
fokú vissza kell adni. Sebesülések tekintendők,
minden olyan belső vagy külső sérülés — tekintet
nélkül a sérülés fokára — amely harci eszközök
közvetlen hatása folytán jött létre. Sérülések,
amelyek a saját fegyvernemmel való elővigyá-
zatlan bánásmód következményei. — nem szá-
mítanak. Sérülésekkel egyértelmű a harcra
vagy időlegesen ezen kívül szolgálatot tevő
csapatvezetőkhez tartozó egyének minden olyan
betegsége, mely a hadiszolgálat különleges volta
folytán keletkezett, vagy ezáltal rosszabbodott.
A jelvényt a blúz bal alsó felén kell viselni,
polgári öltönyön ugyanazon a helyen hordható.

Adományozás. Özv. Eysner Lőrincné, okl.
mérnök özvegye, a pozsonyi hadigondozó intézet
rokkantjai számára több szórakoztató társas-
játékot adományozott. Fogadják értük az intézet
vezetőségének köszönetét.

A pozsonyi intézet rokkantalap-jára, mely
egy részt kitanult rokkant mesteremberek szer-
számokkal való ellátására, másrészt műhelyeket
szorgalmasan járó rokkantak időnkénti jutal-
mazására szolgál, az utóbbi időben a következők
adakoztak:

Elköszött kártyapénz	K	2 50
Zsakovics Károly	K	25 —
Distler Henrik	K	17 14
Wölfel és Leinwather	K	826 39
Duschek Oszkár	K	32 56
Talált pénz	K	9 —
Pozsonyi Iparbank	K	100 —
Böhm Ferenc	K	32 —
Tomóczy Jegyzőség	K	41 —
Dr. Kerntler hangversenyből	K	369 90
Özv. Mesterházy Odönné	K	50 —
Wölfel és Leinwather	K	845 79
Distler Henrik	K	16 27
Duschek Oszkár	K	76 48
Tritsch Emil	K	50 —
Tritsch Adolf	K	50 —
N. N.	K	1 —
Böhm Ferenc	K	31 20
Distler Henrik	K	16 76
Duschek Oszkár	K	20 67
Wölfel és Leinwather	K	976 58
Összesen:	K	3590 34
Előbbi gyűjtésünk	K	64911 82
Összes bevétel	K	68502 06
Az alap céljaira fordítva	K	9457 12
Az alap jelenlegi állása	K	59044 94

Fogadják a nemesszívű adakozók ezuton is
az intézet hálás köszönetét.

A M. A. Hitelbank rendelése Trebitsch
Dénés kir. tanácsos, a Magyar Általános
Hitelbank pozsonyi fiókjának igazgató főnöke,
a bank leendő új helyiségeinek berendezései
közül a bankfőnöki szoba tervezésével S u j á n
P á l szakiskolai tanárt, iparművészt bízta meg,
a ki a terveket már elkészítette. Nemes egyszerű-
séggel, igazi fa architekturai tudással és érzék-
kel rajzolta meg a falfalburkolatot és a bútor-
darabokat: íróasztal, ehhez szék, húrmas szek-
rény, fogadó asztal és székek, diván, szobor-
állvány és virágtartó, képeret, függönyléc. A
bútorok nagyméretűek. Magyaros karakterük van,
a hatásuk mégis klasszikus finomságú. Jó hírű
asztalosmühelyünk kiváló mesterének L u l a y
F r i g y e s n e k és rokkant tanítványainak
bizonyára örömmel lesz a bútorok elkészítéséhez
és felépítéséhez. Méltó büszkesége és művészi
kínese lesz majd a nevezett banknak főnöki
szobájára úgy tervezetre, mint elkészítés ki-
valóságára nézve.

Helyreigazítás. Lapunk legutolsó számában
közölt következő híreinkre vonatkozólag: Hang-
verseny a rokkantak „lovag Gersten-
berger-alapja” javára — arról értesülünk,
hogy a katonai kaszinó dísztermében folyó hó
14-én este fényes erkölcsi és anyagi ered-
ménnyel lefolyt Trebitsch-Kerntler-
R ö m e t h a n g v e r s e n y tiszta jövedelme
jelentékeny módon fog hozzájárulni ennek az
alapítványnak a felépítéséhez, amelynek alap-
kövét a lefolyt két gyermekelődés tiszta jö-
vedelme fogja alkotni. A kegyelmes úr maga
fogja meghatározni, hogy a létesülő alap mily
különleges hadijótékonysági célokra használ-
tassék fel. A katonai parancsnok nemes inten-
cióihoz képest a létesítendő alap által meg lesz

adva annak az elvi lehetőség, hogy katoná-
személyek és hozzátartozók, különösen pedig
olyanok, kik a már létező rokkantalapok eggyi-
kéhez sem tartoznak, vagy azok, kiknek halál-
eset vagy betegség folytán, avagy orvosi vagy
fürdőkezelés céljából gyors segélyre volna szük-
ségük, sürgősen támogatásban részesülhessenek.
Mivel a fenti alapelvek folytán a létesítendő
alap nemcsak kizárólag a rokkantak javát fogja
szolgálni, az alapítvány nem „Rokkantak lovag
Gerstenberger-alapja”-nak fog nevez-
tetni, hanem előreláthatólag „lovag Gersten-
berger-gondozó alap” nevet fogja viselni.

A Hadigondozó kiállításra a pozsonyi tan-
mühelyek serényen készülnek. A kiállítendő
munkák anyagát szigorúan a rokkantak okta-
tását illusztráló készítményekből állítja össze a
tanmühely igazgatója. Az összes műhely-
oktatók dr. Bakay L. egy. tanár, Bejczy Árpád
igazgatók, továbbá Suján P. tanár vezetésével
időközönként megbeszélést tartottak a munkák-
nak egységes irányelvek szerint való készítés-
éről. Különösen érdekes és tanulságos részt
fogja képezni a kiállítási anyagnak az u. n.
tanmeneti rész, a melynek keretében a
valóban nem jól vagy teljesen elrontott első
műhelyi kísérleteket is bemutatjuk a rokkant-
jainktól. Ezen tanmeneti rész hisztük, hogy a
szakemberek részére lesz különösen tanulságos,
miután sok hiteltlent fog meggyőzni arról, hogy
milyként volt lehetséges az azelőtt más mester-
séggel foglalkozó embert, a béke időkbeli mű-
helyoktatásnál kevesebb idő alatt — rokkant-
sága s legtöbbször nem fiatal kora dacára —
kiképezni. Ezen tanmeneti részen kívül termé-
szetesen a nagyközönséget jobban érdeklő pró-
duktiv-termelő rész is lesz, a mellyel pedig az
igazgatók azt mutatja be tanulságosan, hogy
mik azok a tárgyi készítmények, a melyeknek
készítési körletén belül a rokkant a mesterségét
kitanulja.

A műhelyek készítményeit Bejczy igazgató
megbízásából Suján tanár veszi át a műhelyek-
től és minden darabon a következő adatokat
jegyzi fel. Személyes ellenőrzése alapján meg
is győződve azok valóságáról:

1. A készítő rokkant neve és száma.
2. Mi volt azelőtt a polgári életben?
3. Rokkantságának megnevezése.
4. Az elkészített tanmeneti vagy eladási
tárgy neve, a tanulmányi célja.
5. Mikor és mennyi idő alatt (óra, nap,
hét) készítette.
6. Előállítási értéke és eladási ára.

Hisszük, hogy ezen adatok alapján minden
komoly érdeklődő a legbehatóbb képét fogja
látni iparoktatásunk minemőségének.

Halálozás. Mint katoná a harcra, úgy
halt meg T o m a Kálmán intézetünk rokkant-
jainak borbélyoktatója, munkája közepette.
Utolsó napjaig pontosan és lelkiismeretesen
töltötte be hivatását. T o m a rendkívül szorgal-
mas, becsületes mesterember volt, jó lelkületű,
mely fogva a rokkantak nagyon szívesen tanul-
tak nála. Sokan nyertek vezetése alatt kiképe-
zést a borbélymesterségben és jutottak tiszte-
séges megélhetéshez. Koporsóját az intézet
vezetősége koszorúval díszítette fel, barátai és
tisztelői kísérték ki utolsó útjára. Ott voltak
Bejczy Árpád, a m. kir. állami fémipari szak-
iskola igazgatója, Suján Pál szolgálaton kívüli
százados és Eisenberg Gyula hadnagy, az intézet
felügyelő tisztje, valamint az összes tanít-
ványai is.

A hadirokkantoknak óvadékdás útján az
Országos Hadigondozó Hivatal állások elnye-
résénél ismét messzemenő segélyt nyújt. Az
óvadékdás esetenként a 2000 koronát nem
haladhatja meg és egyike a legfontosabb szab-
ályoknak, hogy a hadirokkant a következő
munkaadók közül valamelyikénél vállal állást:
államta jellegű pénzintézetek, Osztrák-Magyar
bank, elsőrendű pénz- és biztosító-intézetek és
elsőrendű iparvállalatok. Az óvadéknyújtás ker-
tésében az Országos Hadigondozó Hivatal
munkaközvetítője szívesen nyújt felvilágosítást.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Irodai alkalmazások.

Hunyadvármegye Alispánja, Déva, irodatiszt, kérvények a főispán úr Ömeltóságához címzendők.
Magyaróvári Kerületi munkásbiztosító pénztár, I. oszt. külellenőr kezelőtiszt, 1600 kor. fizetés, 480 Kor. lakbér. — Három II. oszt. kezelőtiszt, 1100 kor. fizetés és 350 korona lakbér. A pályázatok a pénztárhoz küldendők.

Felsőtárkány nagyközség (Hevesmegye), segédjegyző, 1400 korona fizetés, 200 korona lakbér, a törvény szerinti háborús pótlék.

Nagyvárad városi vasút R. T. (Bihar-megye), irattáros, 2500 korona fizetés, 600 korona háborús segély, 100 korona segély családtagonként.

Besenyszög Község (J. N. K. Sz.-m), községi díjnok, 2450 korona fizetés.

Gr. Andrássy Géza uradalmának igazgatósága Homonna (Zemplén-megye), 2 irodatiszt, fizetés egyezmény szerint.

Dákai Körjegyzőség (Veszprém-megye), segédjegyző, teljes ellátás és havi 60 korona fizetés.

Strasser és König Budapest, irattáros, fizetés megbeszélés szerint.

Felsőveresmart Körjegyzőség (Ugocsa-megye), segédjegyző, lakás, jó ellátás és havi 150 korona fizetés.

Rudnay Béla, Alsózseber (Hont-megye), mérlegképes könyvelő, lakás, nőtlen ellátás, nős konvenció és készpénzfizetés.

Fürst István, Kovászna (Háromszék-megye), írnök, ker. iskolával, havi 250 korona és lakás.

M. kir. kertészegediskola, Baja (Bács-megye), írnök, lakás, fűtés, teljes ellátás, havi 65—75 korona.

Földvár Község (Csanád-megye), segédjegyző, 1000 korona fizetés, áll. segély 400 korona, hadi segély 1000 korona, szorgalomdíj 800 korona, összesen 3200 korona.

M. kir. áll. el. népiskola tanító képző intézet, nevelő, 800 korona fizetés, 800 korona háborús segély és teljes ellátás.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Winter Herman, Budapest, fogoly felügyelő, havi 250 korona, lakás, fűtés, világítás.

Kispekerkő-Samosdi Búruradalom, gazd. felügyelő, lakás, konvenció és készpénz.

Hercegszöllős és Vidéke Fogy. Szövetkezet (Baranyamegye), üzletvezető, havi 170 korona, lakás, fűtés, világítás, az üzleti forgalom 1/2, 1/4-a.

Gazdasági cseléd.

Dr. Beniczkey György, Pólya (Temes-megye), béres, lakás, fűtés, kert, egy hold föld, konvenció és készpénz.

Lukácsy István, Dunapataj (Pest-megye), 50—60 korona, teljes ellátás.

All. Gazdasági Népiskola Moson, teljes ellátás és 50 korona havonta.

Dr. Binét Manó, Borsodszentmárton (Borsod-megye), 2 csordás, lakás, fűtés, 100 korona havonta. — Juhász, lakás, fűtés, havi 100 korona, azonkívül 8—10 gazd. cseléd (kocsis-béres), lakás, 6 m. tűzifa, 100 korona fizetés.

Kovács Lajos, Moszvaj (Borsod-megye), béresgazda, konvenció, lakás, állattartás és készpénz.

Wurm Ignác, Majsamiklósvár (Tolna-megye), juhász, évi konvenció.

Kocsisok.

Nagykanizsa R. T. V. Rendőrkapitánya, tiszti szolgáló-kocsis, évi fizetés 600 korona, lakbér 280 korona, csizmapénz 150 kor., háborús segély 600 korona.

Földes Lajos, Budapest, loápoló, havonta 320 korona fizetés. — Azonkívül kocsis, havi 320 korona fizetés.

Özv. Gemeiner Istvánné és Fiai, Budapest, loápoló kocsis, egyezmény szerinti fizetés.

Schwarz Testvérek Esztergom, bérkocsis, lakás, 150 korona fizetés.

Franz János, Ujvár (Torontál-megye), 2 loápoló, teljes ellátás, készpénz.

Ucsevny Artúr, Hákosfalva, gazd. kocsis, teljes ellátás és havi 50 korona.

Barthalos Kálmán, Izsák (Pest-megye), kocsis, lakás, ellátás, fizetés egyezmény szerint.

Dr. Országh Oszkár, Budakeszi (Pest-megye), parádés kocsis, lakás, ellátás, mosás, világítás, fűtés és 60—110 korona havonta.

Gr. Károlyi Imre, bályoki uradalmi gyümölcsészete, Bályok (Bihar-megye), tiszti kocsis, havi 75 korona, konvenció és lakás.

Kertészek.

Korchma Menyhért, Zemplénagárd (Zemplén-megye), gyümölcskertész, teljes ellátás, 30 korona havonta.

Ferényi László, Krasznókvajda (Abauj-megye), zöldségkertész, nőtlen, lakás, ellátás, ha nős konvenció.

Órhegyi Berggazdaság, Perbenyik (Zemplén-megye), 2 kertész, konvenció fizetés.

Fodor Jenő, Apanagyfalu (Szolnok-Dobokamegye), 2 kertész, jó megélhetés biztosítva.

Mihalovics Jenő, Debreczen, családok rokkant kerti munkára, lakás, fizetés egyezmény szerint.

Állami polgári fiúiskola, Balatonfüred, lakás, ellátás, havi 60 korona és háborússegély.

Özv. Bárány Braunecker Lamarálné, Csabacsud (Békés-megye), konyhakertész, egyezmény szerint fizetés.

Dr. Kovács-Sebestyén Endre, Paks (Tolna-megye), kertész kertészeti szakiskolával, fizetés egyezmény szerint.

Almássy Balogh Lóránd, Budapest, kertészkedő házmester, lakás, fűtés és fizetés.

Fodor Dezső, Apanagyfalu (Sz.-Dobokamegye), veteményes kertész, jó megélhetés biztosítva.

Bárány Apfel Jenő, Sajóúrvahely (Sz.-Dobokamegye), konyhakertész, nőtlen ellátás, nős konvenció.

Dr. Binét Manó, Borsodszentmárton (Borsod-megye), 2 kertész, lakás, fűtés, havi 100 korona fizetés és konvenció.

Péchy Pál, Kiskinizs (Abauj-megye), gyakorlott kertész, nőtlen ellátás és havi 60—80 korona, nős konvenció.

Pilczik József, Szentkirályszabadja (Veszprém-megye), konvenció fizetés.

Dr. Ucsevny Arthurné, Rákosfalva, méhészethez értő kertész, havi 50 korona és teljes ellátás.

Balassa Istvánné, Budapest, kertész, lakás, fűtés, világítás és havi 200 korona fizetés.

Gutsverwaltung Enzersdorf an der Fischa, Niederösterreich, Pozsony és Wien között, 2 zöldségkertész, lakás, fűtés, világítás, teljes ellátás és havi 150 korona fizetés.

Ujszászi és Majláth, Műgyár, Kiskunfélegyháza, konyha- és virágkertész, ellátás és készpénz.

Salgótarjáni Kőszénbánya R. T., Zagyvapálfalva (Nógrádm.), házi kertész, lakás, fűtés és készpénz.

Gróf Károlyi Imre, Bályok (Bihar-megye), 2 gyümölcskertész, konvenció fizetés.

Jankovics Károly, Győr, konyha- és diszkeresztész, fizetés egyezmény szerint.

Raktárnok.

Barolin Károly, Budapest, raktári és csomagolási munkára, 60—70 korona hetenként vagy 250—300 korona havonta.

Kotschy Erich, Budapest, havonta 300 korona fizetés.

Hubert és Társa R. T., Budapest, segédraktárnok, fizetés érdem szerint.

M. kir. Kertészegediskola, Baja (Bács-megye), szertáros, lakás, fűtés, világítás, teljes ellátás és havi 50—60 korona.

Erdő-, mező-, határ-, éjjeli-nappali örök.

Reismann Samuel, Munkács (Bereg-megye), 2 erdőkerülő, lakás, tűzifa és készpénz.

Dr. Kovács Sebestyén Endre, Paks (Tolna-megye), éjjeli ór, lakás 100 korona készpénz s konvenció.

Neuschloss Ödön és Marcell, Budapest, éjjeli ór, fizetés egyezmény szerint.

Wiener György, Szentkirályszabadja (Veszprém-megye), csész, konvenció fizetés.

Gróf Ambroz István, Bázos (Temes-megye), mezőőr, konvenció fizetés.

Jankovics Károly, Győr, éjjeli ór, fizetés egyezmény szerint.

Vincellérek.

Reök Iván, Horgos (Csongrád-megye), vincellérkonyhakertészhez értő, lakás, fűtés, konvenció, évente 400 korona.

Leitner Ármán, Jászberény, munkavezető vincellér, nőtlen, teljes ellátás, havi 80—120 korona.

Ferdel Lajos, Palocsiföld (Bács-m.), lakás, 1200 korona fizetés, disznó-tartás, venyeghasználat s mellékkereset.

Baranyai Géza, Kurtakeszi (Komárom-megye), konvenció s 400 korona évi fizetés.

Mojsecz István, Rozsnó (Gömör-megye), szőlőmunkás, lakás, 600 korona készpénz és konvenció.

Gépészek.

Szatmárnémeti sz. kir. város villamosművei (Szatmár-megye), vizsgázott stabilgépész, napi 8 korona.

Steiner Sándor és Társa, Széplak (Sopron-megye), lakás, fűtés s 250 korona havonta.

Szilka Gyula, Budapest, 2 kazantűtő, napi 6 korona.

Iron- és krétagyár, Szarazvám (Sopron-megye), fizetés egyezmény szerint.
Walter Gábor, Császártöltés (Pest-megye), stabilgépész, havi 200 korona, lakás és liszt.

Szolgák.

Orsovai m. kir. erdőhivatal, hivatal-szolga, napi 240 korona, évente 600 korona hadisegély.

M. kir. Ferenc József-nevelőintézet, Budapest, 6. intézeti solga, lakás, ellátás, s napi 250 korona.

Dr. Kovács-Sebestyén Endre, Paks (Tolna-megye), házi-szolga, havi 60 korona, lakás és teljes ellátás.

M. kir. Erzsébet-egyetem könyvtára, Pozsony, napi 3 korona s havi 50 korona hadisegély.

Református főgimnázium, Budapest, iskolaszolga, fizetés egyezmény szerint, s 200 korona lakáspénz.

Cipészek.

Segesdi Imre, Almádi (Veszprém-m.), teljes ellátás s fizetés érdem szerint.

Zelten Ármán, Budapest, 300 korona hetenként, akkordmunkára.

Tordai Gyuláné, Nagybárod (Bihar-megye), teljes ellátás, heti 20 kor.

Különfélék.

Vörös János, Mohács, asztalossegéd, ellátás, napi 4 korona.

Fazekasné Weisz Margit, Debreczen, női szabó, napi 10—16 korona.

Kereskedelmi nyomda r.-t., Fiume, egy vonalozó, heti 60—80 korona.

Répas Béla, Eger (Heves-megye), könyvkötő, teljes ellátás s készpénz.

Özv. Goldstein Jakabné, Illava (Trencsén-megye), órassegéd, fizetés egyezmény szerint.

Kárpitos borbutorgyár, Budapest, kárpitos, fizetés egyezmény szerint.

Pavkov Bódog, Újpest, borbélysegéd, fizetés egyezmény szerint és teljes ellátás.

Várnai L., Szeged, betűszedő, egyezés szerint.

Földsziget és osztrák uradalom, Csorna, 120 korona fizetés, s háborús segély 200 korona, konvenció.

Özv. Králl Jánosné, Nemetlipce (Liptó-megye), timárségéd, ellátás és készpénz.

Benyás Károly, Besztercebánya, két kékkfestő segéd, lakás, ellátás és 20 korona hetenként.

Özv. Ollej Lajosné, Szegszárd, kovácssegéd, fizetés egyezmény szerint.

Vas- és rézbutorgyár, Debreczen, lakatos, fizetés egyezmény szerint.

Margules M. és társa, Budapest, szíjgyártó, 50—80 korona heti bér.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10—6 óg.